

Con. 1-08.

(REVISED COURSE)

(3 Hours)

DM-1003

[Total Marks : 100

- N. B. :** (1) Question Nos. 1 and 6 are **compulsory**.
 (2) Attempt any **two** questions from the remaining questions from **each** section.
 (3) Figures to the **right** indicate **full** marks.
 (4) Draw **neat** diagrams, wherever **necessary**.

Section I

1. (a) Define the following concepts :— 6
     (i) Money multiplier   (ii) Budget
 (b) Distinguish between :— 6
     (i) Inflation and Deflation
     (ii) Direct taxes and Indirect taxes
 (c) Comment on the following statements :— 6
     (i) Trade cycle is a purely monetary phenomenon
     (ii) Public debt may help to achieve faster economic growth of the economy.
2. What is consumption function ? Explain the factors which influence consumption function. 16
3. (a) Briefly explain the life cycle hypothesis. 8
 (b) Explain the constituents of money supply. 8
4. (a) Explain the phases of trade cycle. 8
 (b) Explain the objectives of Fiscal Policy. 8
5. Write notes on any **two** of the following :— 16
 (a) Effective demand
 (b) Liquidity Preference theory of Interest
 (c) Measures to control inflation
 (d) Derivation of LM Curve

Section II

6. (a) Define the following concepts :— 6
     (i) Import Substitution   (ii) Inter national liquidity
 (b) Distinguish between :— 6
     (i) Spot exchange rate and Forward exchange rate
     (ii) Tariff barriers and Non-tariff barriers.
 (c) Comment on the following statements :— 6
     (i) Balance of payments always balances.
     (ii) IMF settled the problems of International liquidity.
7. (a) Explain the causes of disequilibrium in balance of payments. 8
 (b) Discuss the various methods of exchange control. 8
8. (a) Briefly explain the purchasing power parity theory. 8
 (b) Analyse the different concepts of terms of trade. 8
9. (a) Explain the gains from trade. 8
 (b) What are the objectives of IMF ? 8
10. Write notes on any **two** of the following :— 16
 (a) Methods of correcting disequilibrium in BOP.
 (b) Arguments in favour of Protective Trade
 (c) WTO and developing countries
 (d) SAARC.

[TURN OVER

(सुधारित अभ्यासक्रम)
(मराठी रूपांतर)

- सूचना : (१) प्रश्न क्रमांक १ आणि ६ अनिवार्य आहेत.
(२) उर्वरित प्रश्नांमधून प्रत्येक विभागातून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
(३) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
(४) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

विभाग एक

१. (अ) पुढील संकल्पनांच्या व्याख्या द्या :—
(१) मुद्रा गुणक (२) अर्थसंकल्प ६
(ब) भेद स्पष्ट करा :—
(१) भाववाढ आणि भावघट (२) प्रत्यक्ष कर आणि अप्रत्यक्ष कर ६
(क) पुढील विधानांवर भाष्य करा :—
(१) व्यापार चक्र ही शुध्द मौद्रिक घटना आहे. ६
(२) अर्थव्यवस्थेचा जलद आर्थिक विकास साधण्यास सार्वजनिक कर्ज मदत करू शकतात.
२. उपभोग फलन म्हणजे काय ? उपभोग फलनावर प्रभाव टाकणारे घटक विशद करा. १६
३. (अ) जीवन चक्र परिकल्पना संक्षेपात विशद करा. ८
(ब) मुद्रा पुरवठ्याचे घटक स्पष्ट करा. ८
४. (अ) व्यापार चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा. ८
(ब) राजकोषीय धोरणाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. ८
५. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :— १६
(अ) प्रभावी मागणी (क) चलनवाढ नियंत्रणाचे उपाय
(ब) व्याजाचा रोखता पसंती सिध्दांत (ड) एल्.एम्. (LM) वक्राचा उगम.

विभाग दोन

६. (अ) पुढील संकल्पनांच्या व्याख्या द्या :—
(१) आयात पर्यायीकरण (२) आंतर राष्ट्रीय रोखता ६
(ब) भेद स्पष्ट करा :—
(१) हजर विनिमय दर आणि वायदा विनिमय दर (२) प्रशुल्क आणि प्रशुकेत्तर अडथळे ६
(क) पुढील विधानांवर भाष्य करा :—
(१) व्यवहार शेष नेहमी समतोलात असतो. ६
(२) नाणे निधीने आंतर राष्ट्रीय रोखतेची समस्या सोडविली आहे.
७. (अ) व्यवहार शेषातील असमतोलाची कारणे विशद करा. ८
(ब) विनिमय नियंत्रणाच्या विविध पद्धतींची चर्चा करा. ८
८. (अ) खरेदी शक्ती समता सिध्दांत संक्षेपात स्पष्ट करा. ८
(ब) व्यापार शर्तीच्या विविध संकल्पनांचे विवेचन करा. ८
९. (अ) व्यापारापासून प्राप्त होणारे लाभ स्पष्ट करा. ८
(ब) नाणे निधीची उद्दिष्ट्ये कोणती ? ८
१०. पुढीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा :— १६
(अ) व्यवहार शेषात समतोल साधण्याचे उपाय (क) जागतिक व्यापार संघटना आणि विकसनशील देश
(ब) संरक्षित व्यापाराच्या अनुकूलतेचे समर्थन (ड) सार्क (SAARC).